

**Ministeriet for Fødevarer Landbrug og Fiskeri
Miljøministeriet**

Den 28. februar 2008

Indsatsplan om kompenserende foranstaltninger som følge af midlertidig ophævelse af kravet om braklægning i 2008

EU's Ministerråd vedtog den 26. september 2007 at ophæve kravet om braklægning i dyrkningssæsonen 2007/08. Regeringspartierne har efter orientering af forligspartierne bag VMP III-aftalen og Det Radikale Venstre besluttet at iværksætte tiltag, der neutraliserer de negative effekter den midlertidige ophævelse af brakforpligtelsen vil have for natur og miljø. Handling er nødvendig nu, førend dyrkningssæsonen går i gang.

På baggrund af de faglige vurderinger af konsekvenserne af 0-brak i 2008 iværksættes følgende tiltag for at fastholde beskyttelsesniveauet for natur og miljø:

Tiltag i forhold til øget udvaskning af kvælstof

- **Kravet om efterafgrøder forhøjes med 4 %.** Ifølge VMP III-aftalen skal jordbrugere udlægge mellem 6 og 10 % af arealet med efterafgrøder, afhængig af dyretætheden på bedriften. Ifølge VMP III skal dette krav strammes med 4-procentpoint fra 2009 til mellem 10 og 14 %. Denne stigning fremrykkes, så den indføres fra 2008 for at modvirke det øgede kvælstoftab i 2008. For at sikre fuld effekt af forhøjelsen af kravet om efterafgrøder med 4 % fastsættes det, at de ikke kan erstattes af vintergrønne marker. Der indføres dog en bagatelgrænse for bedrifter på mindre end 30 hektar, så de ikke skal etablere helt små arealer med efterafgrøder. Økologiske bedrifter friholdes også for en stigning i efterafgrødekravet.

Grundlaget for alternativt at anvende såkaldte mellemafgrøder i et sædskifte med vintersæd uden at dette medfører merudvaskning analyseres frem til 1. maj 2008 af DJF, DMU og FOI. Hensigten er i givet fald at give adgang til, at forhøjede krav om efterafgrøder kan erstattes med etablering af mellemafgrøder.

Foranstaltninger i forhold til øget tab af fosfor, øget belastning med sprøjtemidler og forringelse af natur.

- **Tilskyndelsen til at etablere randzoner styrkes.** For at tilskynde til at fastholde eksisterende og etablere nye randzoner indføres fra perioden 2008/2009, at jordbruger frivilligt kan tilmelde sig en ordning, hvor kvælstofkvoten kan forhøjes med mellem 2 og 10 %, hvis eksisterende randzoner fastholdes eller der etableres nye randzoner på minimum 50 m og i alt mellem 0,1 ha til 1 ha eller mere inden for de grænser for støtteberettiget randzone bredde, der gælder efter Fødevareministeriets MVJ-støtteordning (10 – 20 meter fra vandløbskanten).

Randzonenlængde i ha, 10 m-20 m bred	Øget kvote i %	Øget efterafgrødekraft i %
0,1-0,19	2	4
0,2-0,59	5	10
0,6-0,99	8	16
1,0->	10	20

Mindst 90 % af bedriftens mulige areal langs målsatte vandløb og søer skal udlægges for at være med i ordningen. Desuden kan der suppleres med udlægning af randzoner langs Natura 2000 naturområder eller grøfter, kanaler og små søer, der ikke er omfattet af krav om 2 m bræmme efter vandløbsloven. Bedriften skal endvidere etablere yderligere efterafgrøder, der modsvarer den øgede udvaskning som følge af en forhøjelse af bedriftens kvælstofkvote. For at sikre den neutrale effekt på udvaskningen kan en tilmelding til denne ordning ikke kombineres med, at bedrifterne erstatter efterafgrøder i henhold til den frivillige ordning med vintergrønne marker. Udvasningen vil derfor være status quo, hvor randzonerne bibeholdes, mens udvaskningen reduceres lidt på bedrifter, hvor der udlægges nye randzoner. Ordningen vil med den forudsætning mere end neutralisere den negative miljømæssige virkning af ophævelse af forpligtelsen til braklægning mht. fosfortab og vil have en positiv påvirkning på tabet af drivhusgasser, pesticider og terrestisk natur.

- **Informationskampagne om at skåne naturen.** For at reducere negative konsekvenser for naturen gennemføres en informationskampagne sammen med Dansk Landbrug og Danmarks Naturfredningsforening. Informationsindsatsen skal forebygge opløjning af naturmæssigt værdifulde brakarealer. Kampagnen skal blandt andet pege på støttemuligheder i forhold til randzoner og ekstensiv dyrkning samt indeholde oplysninger om mulighederne i lovgivningen for at lade arealer stå udyrket i en årrække uden at disse senere bliver omfattet af beskyttelsesregler efter § 3 i naturbeskyttelsesloven og dermed ikke kan dyrkes op igen på normale vilkår.
- **Vejledning om at holde igen med sprøjtemidler på brakarealer.** I forbindelse med at brakarealer bringes i landbrugsmæssig drift, vil der være behov for at rydde arealerne for ukrudt. Miljøstyrelsen vil i samarbejde med Plantedirektoratet udarbejde en vejledning om anvendelse af sprøjtemidler i forbindelse med eventuel opdyrkning af brakarealer. Vejledningen skal opfordre til minimering af forbruget, valg af de mest skånsomme midler, korrekt dosering og i øvrigt vejlede om principperne for godt landmandskab. Vejledningen udsendes senest 15. marts 2008, forud for forårssåningen.

Det er regeringens vurdering, at ovenstående tiltag vil neutralisere de negative miljøeffekter af den midlertidige ophævelse af brakforpligtelsen og vil bidrage til, at forudsætningerne for at nå målene i vandmiljøplan III og pesticidplanen ikke forværres.

Kontrollen af ovenstående foranstaltninger vedrørende efterafgrøder og randzoner vil blive gennemført inden for rammerne af den nuværende kontrol af reglerne om gødningsanvendelse og om plantedække.

Frem mod evalueringen af VMP III ultimo 2008 vil forligspartierne bag Vandmiljøplan III og Pesticidhandlingsplanen og Det Radikale Venstre mødes med fagfolk inklusive forskningsinstitutionerne

for at drøfte, om der er behov for at iværksætte yderligere fagligt forarbejde der kan bidrage til et mere solidt grundlag og fremdrift i forhold til de afgørende målsætninger i VMP III. Der er allerede igangsat en række analyser af virkemidler og forudsætninger for at nå målene. Disse vil blive suppleret med nye analyser med særligt fokus på randzoneproblematikken som er helt central i forhold til både pesticid- og vandmiljøplanen. Som det fremgår af VMP III aftalen vil der også blive foretaget en vurdering af effekterne af den hidtidige indsats og nye tiltag i forhold til de nye målsætninger i vandplanerne.

De politiske forhandlinger om VMP III midtvejsevalueringen vil blive indledt i september 2008, således at nye initiativer vil kunne besluttes inden årsskiftet. De første emner, der skal behandles, er randzoner og efterafgrøder.

I hele forløbet vil en bred vifte af virkemidler til opfyldelse af miljømålene indgå, herunder økonomiske virkemidler.

Såfremt EU beslutter at ophæve brakforpligtelsen permanent, vil det også indgå i forbindelse med drøftelserne om midtvejsevalueringen af VMP III.

Der henvises til vedlagte ”Aftale om tidsplan for evaluering af brak, VMP III og Pesticidhandlingsplanen”.

Forligspartierne er orienteret om, at forskningsinstitutionerne har vurderet, at påvirkningen i forhold til drivhusgasser og ammoniaktabet er marginal som følge af 0-brak i 2007/2008, samt at det øgede krav til efterafgrøder vil reducere udledningen af drivhusgasser. Spørgsmålet vedr. konsekvenserne af det øgede ammoniaktab vil blive inddraget i overvejelserne vedrørende evalueringen af det generelle ammoniakkrav som følge af loven om miljøgodkendelse af husdyrbrug i 2008.